

РЕШЕНИЕ

№ 344

гр. София, 01.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 11-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на двадесет и девети май през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Бистра Николова

Членове: Тодор Тодоров
Милен Василев

при участието на секретаря Павлина Ив. Х.
като разгледа докладваното от Милен Василев Въззивно търговско дело № 20231001000351 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба от 21.01.2023 г. на ответника С. Г. Г. срещу решението от 21.12.2022 г. по гр. д. № 169/2022 г. на Софийския градски съд, VI-18 състав, **в частта**, с която:

- е признато за установено на осн. чл. 422, ал. 1 ГПК, че жалбоподателят, заедно с „Амина Инжинеринг“ ЕООД и Р. Т. П., дължи солидарно на ищеца „Юробанк България“ АД следните суми по договор за банков кредит, продукт „Бизнес револвираща линия – плюс“ № BL11508/12.12.2007 г.: **1) сумата 122 267,69 лв.**, представляваща главница, заедно със законната лихва от 3.09.2021 г. /датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК/ до окончателното изплащане, **2) сумата 234,34 лв.**, представляваща възнаградителна лихва за периода 31.05.2021 г. – 1.09.2021 г., **3) сумата 1 640,48 лв.**, представляваща наказателни лихви за периода 31.05.2021 г. – 1.09.2021 г.
- ответниците са осъдени да заплатят на ищеца разноски по исковото производство в размер на 3 082,85 лв. и разноски по заповедното производство в размер на 5 353,42 лв.

В жалбата се твърди, че СГС е допуснал съществено процесуално нарушение, тъй като не призовал жалбоподателя или неговия адвокат за съдебното заседание на 16.12.2022 г., вследствие на което правото на участие по делото било нарушено. Твърди се, че правото на банката да обяви предсрочна изискуемост не е съществувало към момента на връчване на нотариалните покани на ответниците /14.05.2021 г./, тъй като според приетото ССЕ основанията за обявяването на предсрочната изискуемост били настъпили на 31.05.2021 г. Твърди се, че по време на извънредното положение, обявено с решение от 13.03.2020 г. на Народното събрание, както

кредитополучателят, така и солидарните длъжници – физически лица били в невъзможност да реализират доходи, за да покриват задълженията си към банката, т.е. била налице непреодолима сила по смисъла на чл. 306, ал. 1 ТЗ. Сочи се, че неправилно съдът не уважил възраженията, че клаузите от процесния договор били неравноправни по смисъла на чл. 143 ЗЗП с оглед високия лихвен процент и прекомерните разходи за обслужване на кредита, а солидарните длъжници не били търговци, а потребители, които били станали съдължници поради съвсем различни причини, без конкретна бизнес цел.

Предвид изложеното жалбоподателят моли въззивния съд да отмени решението и да отхвърли предявените иски, както и да му присъди направените разноски.

Въззиваемото дружество „Юробанк България“ АД – ищец по исковете – в писмения отговор на процесуалния си представител оспорва жалбата и моли съда да я остави без уважение, а обжалваното с нея решение – в сила, като правилно и законосъобразно.

Ответниците „Амина Инжинеринг“ ЕООД и Р. Т. П. – обикновени другари на жалбоподателя – не са заявили присъединяване към жалбата по реда на чл. 265 ГПК, поради което спрямо тях първоинстанционното решение е влязло в сила.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 от ГПК във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на въззиваемия, намира за установено следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и е допустима, а разгледана по същество е **неоснователна**.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. Същото е и правилно, като въззивният състав споделя мотивите на обжалваното решение, поради което и на осн. чл. 272 ГПК препраща към мотивите на СГС. Наведените във въззивната жалба доводи повтарят част от същите аргументи, които вече са били изтъкнати в първата инстанция, на които в обжалваното решение е даден подробен отговор. Независимо от това следва да се добави и следното:

1. Доводите за нарушено право на участие на жалбоподателя в първоинстанционното производство са обсъдени и аргументирано отхвърлени в определението от 2.05.2023 г., с което въззивният съд се е произнесъл по доказателствените искания в жалбата. Данните по делото опровергават твърдението за нередовно призоваване на ответниците по иска за което и да е проведено открито заседание в първата инстанция, вкл. и за последното на 16.12.2022 г.

2. Противно на доводите в жалбата правото на банката да обяви предсрочната изискуемост на задълженията по процесния договор за кредит е било надлежно упражнено. Това право възниква от момента на просрочие на която и да е вноска или други задължение по договора съгласно клаузата на чл. 25, буква „г“ от същия. От приетото и неоспорено заключение на ССЕ се установява, че първото просрочие на вноска по договора е настъпило на 21.01.2021 г., а след това са били просрочени и следващите погасителни вноски. От този момент е настъпило и основанието за обявяване на предсрочната изискуемост, т.е. възникнало е потестативното право на банката да обяви такава. Това право банката надлежно е упражнила с представената нотариална покана с рег. № 2623/13.05.2021 г., връчена на кредитополучателя „Амина Инжинеринг“ ЕООД по реда на чл.

50, ал. 4 ГПК на 31.05.2021 г. От този момент всички непадежирали задължения по договора са станали предсрочно изискуеми – както спрямо главния длъжник, така и спрямо солидарните длъжници, встъпили по реда на чл. 101 ЗЗД. Връчването на солидарните длъжници няма такова правно значение, но дори и на тях подобна нотариална покана е връчена – на ответника С. Г. на 14.05.2021 г., а на ответницата Р. П. – на 3.06.2021 г. Следователно, към момента на връчване и на трите нотариални покани е било възникнало правото на банката за обяви предсрочна изискуемост на задълженията по процесния кредитен договор. Противно на твърденията в жалбата в заключението на ССЕ не е посочено, че основанието за обявяването на предсрочната изискуемост е настъпило на 31.05.2021 г., а че самата предсрочна изискуемост е настъпила тогава, което зависи от връчването на поканите.

Моментът на обявяване на предсрочната изискуемост предхожда значително датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК – 3.09.2021 г.

3. Твърдението, че поради обявеното през 2020 г. извънредно положение ответниците били в невъзможност да реализират доходи, е ирелевантно към дължимостта и изискуемостта на процесните парични задължения предвид разпоредбата на чл. 81, ал. 2 ЗЗД. Същата предвижда, че обстоятелството, че длъжникът не разполага с парични средства за изпълнение на задължението, не го освобождава от отговорност. По тази причина неприложим към паричните задължения е институтът на непреодолимата сила по чл. 306 ТЗ.

Отделен е въпросът, че периодът на извънредното положение /13.03.2020 г. – 13.05.2020 г./ предхожда значително датата на подаване на процесното заявление по чл. 417 ГПК /3.09.2021 г./, към която дата се претендира дължимостта на сумите, а към тази дата не се твърди да е имало подобни обстоятелства.

4. Неоснователно е и възражението за нищожност на част от клаузите на процесния договор /относно лихвите и разходите по обслужване/, като неравноправни по смисъла на чл. 143 ЗЗП.

Разпоредбите на ЗЗП са изцяло неприложими към процесния договор, вкл. и по отношение на ответниците – физически лица. От една страна, същите са встъпили в задълженията по кредита **едва** с последващи анекси от 24.08.2015 г. и 10.09.2016 г. по реда на чл. 101 ЗЗД, като са направили това със съзнанието, че се обвързват със съдържанието на облигационното отношение, такова, каквото е съществувало към този момент, вкл. и с клаузите по първоначалния договор и предхождащите анекси. Действителността на договора се преценява към момента на сключването му. Впоследствие, същите са подписали всички последващи анекси, в които също са установени размерите на задълженията, вкл. и на лихвите, като дори с част от анексите размерът на лихвата се намалява частично /анекс № 6/2.04.2018 г., анекс № 7/21.07.2021 г./.

От друга страна, в съдебната практика^[1], вкл. и в задължителната такава на СЕС^[2], се приема, че физическо лице – съдлъжник по договор за банков кредит или обезпечаващ такъв, по който кредитополучателят е търговец, може да има качеството на потребител по ЗЗП и да се позовава на неравноправност на клаузи в договора за кредит, **само** ако действа за цели извън рамките на неговата търговска или професионална дейност. Ако обаче обезпечаващото физическото лице има тесни професионални /функционални/ връзки с дружеството – главен длъжник, като например неговото управление или мажоритарно участие в същото, то не може да се приеме, че обезпечението е дадено за цел извън и независимо от всяка търговска дейност или професия, в който случай физическото лице *няма качеството на потребител и не може да се ползва от защитните разпоредби на потребителското право*^[3]. Такъв именно е и настоящият случай. Към

момента на подписване на анекс № 4/10.09.2016 г., а и понастоящем, ответникът С. Г. е бил управител в кредитополучателя „Жоро Билд“ ЕООД /а до 16.09.2011 г. е бил и едноличен собственик на капитала/, поради което извършеното встъпване в дълг не може да се приеме за извършено за цели извън рамките на неговата търговска или професионална дейност, т.е. същият не може да се приеме за „потребител“ по смисъла на § 13, т. 1 ЗЗП спрямо процесния договор.

Ответницата Р. П. не е обжалвала процесното решение и спрямо нея то е влязло в сила. Същата макар и да не е била в такива членствени или професионални отношения с дружеството, то несъмнено е била в близки отношения с ответника Г., поради което следва да се приеме, че е знаел за установения към момента на встъпването /с анекс № 3/24.08.2015 г./ размер на лихвата по договора, но въпреки това се е съгласила да встъпи. Ето защо неприложими се явяват защитните норми на чл. 143 и сл. ЗЗП по отношение на двамата ответници – физически лица.

При това положение искове са изцяло основателни.

Поради съвпадането на крайните изводи на въззивния съд с тези на първоинстанционния съд по отношение на предявените иски въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение като неоснователна, а обжалваното с нея решение – потвърдено.

Ищецът не е претендирал разноски за въззивното производство.

Така мотивиран Софийският апелативен съд,

[1] решение № 38/23.06.2017 г. по т.д. № 2754/2015 г. на ВКС, I т.о., решение № 84/20.07.2017 г. по т.д. № 1934/2015 г. на ВКС, I т.о.

[2] решения по дела № С-419/2011, № С-110/2014 г., № С-348/2014 г. и определение по дело № С-74/2015 г. на СЕС.

[3] пак там.

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решението от 21.12.2022 г. по гр. д. № 169/2022 г. на Софийския градски съд, VI-18 състав, в обжалваната част.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд при условията на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

Преписи от решението да се изпратят на обявените по делото профили в ЕПЕП и ССЕВ на пълномощниците на страните.

Указва на страните, че при подаване на касационна жалба към същата следва да бъде приложен документ за внесена държавна такса по сметка на ВКС в размер на 30 лв. /като в документа се посочи номера на делото на САС/, както и да бъде приложено изложение на основанията за допускане на касационно обжалване по чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____